

Portugal: pressupostos generals 2022 i mesures de postguerra a Ucraïna

El Govern portuguès va presentar a l'abril la Proposta de Pressupost de l'Estat per al 2022, després de la presa de possessió del nou Govern i després de les eleccions legislatives anticipades celebrades al gener, en les quals el Partit Socialista va obtenir la majoria absoluta al Parlament.

Als pressupostos macroeconòmics subjacents, es va incloure l'avaluació de l'impacte que tindrà el conflicte Rússia-Ucraïna. Així, el Govern estima que el PIB creixerà el 4,9% el 2022 (per sota de la previsió de l'octubre del 2021) i anticipa que els preus al consumidor s'acceleraran el 3,7% i que el mercat laboral mantindrà la trajectòria de recuperació postpandèmia. Malgrat que aquest escenari és més optimista que el previst per CaixaBank Research, l'escenari macroeconòmic és globalment equilibrat.

Al seu torn, el Govern manté el compromís de consolidació pressupostària i preveu una reducció del dèficit fins a l'1,9% del PIB el 2022, després que el dèficit se situés en el 2,8% del PIB el 2021, substancialment per sota de la previsió (el -4,3%). D'una banda, els ingressos augmenten el 6,0% en relació amb el 2021, la qual cosa col·loca la ràtio dels ingressos totals en percentatge del PIB en el 44,7%, 2,1 p. p. per damunt de la registrada el 2019 (el 43,4%, sense incloure els ingressos del Pla Nacional de Recuperació i Resiliència). Els ingressos fiscals i contributius augmenten prop del 6,0%, on destaquen encara els ingressos esperats per la recepció de fons en l'àmbit del pla de recuperació i resiliència (prop de 3.000 milions d'euros).

Per la seva banda, la despesa creix el 4,1%, la qual cosa representa un augment de 4.150 milions d'euros en relació amb el 2021, dels quals gairebé la meitat deriven de mesures adoptades en anys anteriors. La despesa corrent asso-

lirà el 41,7% del PIB, 2,1 p. p. per damunt del nivell anterior a la pandèmia, la qual cosa s'explica, en gran part, per dues partides: despeses de personal i de prestacions socials, dues partides de despesa més rígides (és a dir, despesa permanent i més difícil de reduir en el futur). Pel que fa al 2021, són també dues de les partides que augmenten més: el 3,6% i el 3,8%, respectivament, la qual cosa reflecteix mesures com l'actualització de les remuneracions dels funcionaris públics en un 0,9% i l'actualització extraordinària de les pensions. Al seu torn, les despeses per interessos continuaran disminuint el 2022 (el 2,2% del PIB), tot i que ho faran de forma menys intensa que en anys anteriors, en línia amb el procés de normalització gradual de la política monetària del BCE i del context financer. D'altra banda, i d'acord amb les inversions en l'àmbit del pla de recuperació i resiliència, la inversió pública augmentaria el 37,6%, fins al 3,2% del PIB, que seria el nivell més alt des del 2011. No obstant això, cal tenir present que, en els dos últims anys, l'execució de la inversió pública s'ha quedat per sota del que s'havia pressupostat.

La pandèmia encara afectarà els comptes públics, en especial pel que fa a la despesa, i es preveu que les despeses en vacunes, tests, aïllament profilàctic i altres tinguin un impacte pressupostari de gairebé el 0,4% del PIB el 2022 (uns 1.000 milions d'euros), substancialment per sota de les despeses del 2021 (l'1,9% del PIB).¹ De la mateixa manera, el Govern també va anunciar la implementació de mesures per mitigar els efectes adversos del conflicte Rússia-Ucraïna, en especial pel que fa a l'encariment dels costos energètics i dels béns alimentaris. El Govern apunta que aquestes mesures tindran un impacte del 0,5% del PIB, uns 1.100 milions d'euros, als quals cal afegir un ajut

Portugal: escenari macroeconòmic *

	2021	2022			
		PGE 2022 (rebutjat)	PGE 2022 (abril 2022)	BPI	Banc de Portugal
PIB	4,9	5,5	4,9	4,2	4,9
Consum privat	4,5	4,7	3,8	4,1	3,6
Consum públic	4,1	1,8	1,3	1,8	1,5
Inversió	6,4	8,1	7,9	4,7	9,2
Exportacions	13,1	10,3	13,1	11,4	14,2
Importacions	12,9	8,2	11,1	9,7	12,3
IPC **	1,3	0,9	3,7	5,4	4,0
Ocupació	2,1	0,8	1,3	1,0	1,4
Taxa d'atur (%)	6,6	6,5	6,0	6,7	5,9
Saldo de la balança corrent (en % del PIB)	-1,1	-0,7	-1,7	-2,2	-

Notes: * Comparativa entre PGE, BPI i Banc de Portugal. ** IPCH, en el cas del Banc de Portugal. Taxes de creixement, llevat de la taxa d'atur i del saldo per compte corrent.

Font: CaixaBank Research, a partir de dades del Projecte de Pressupostos Generals de l'Estat 2022 (abril), dels pressupostos rebutjats a l'octubre del 2021 i del Butlletí Econòmic del març del 2022.

1. En l'avaluació de les mesures contra la COVID, hem retirat les despeses relacionades amb els ajuts al sector dels transports, per import de 900 i de 600 milions d'euros el 2021 i el 2022, respectivament, on s'inclouen, per exemple, els ajuts a TAP i a SATA.

Portugal: principals partides dels comptes públics

	% del PIB			Variació 2022 vs. 2019 (milions d'€)	Variació 2022 vs. 2021 (milions d'€)	2019-2022 Taxa de creixement (%)
	2019	2021	2022			
Ingressos corrents	42,2	44,2	43,6	8.562	5.669	9,5
Ingressos tributaris	24,7	25,0	24,8	3.310	3.476	6,2
Impostos s/producció i importacions	15,0	15,3	15,2	2.369	2.202	7,4
Impostos corrents s/renda, patrimoni	9,7	9,7	9,6	941	1.274	4,5
Cotitzacions socials	11,8	12,8	12,5	3.040	1.251	12,0
Ingressos de capital	0,4	1,1	1,1	1.662	56	204,1
Ingressos totals	42,6	45,3	44,7	10.224	5.725	11,2
Despeses corrents	39,6	44,4	41,7	9.851	1.046	11,6
Consums intermedis	5,1	5,8	5,6	1.662	458	15,1
Despeses de personal	10,8	11,8	11,4	2.635	900	11,4
Prestacions socials	18,1	19,6	18,9	4.178	1.569	10,8
Subvencions	0,4	2,0	0,9	1.068	-2.233	116,2
Interessos	3,0	2,4	2,2	-1.324	-169	-20,9
Despeses de capital	2,8	3,8	4,9	5.023	3.104	82,4
Formació bruta de capital	1,8	2,5	3,2	3.393	2.001	86,5
Despeses totals	42,5	48,1	46,6	14.874	4.151	16,3
Saldo global	0,1	-2,8	-1,9	-4.650	1.574	N. a.
Saldo primari	3,1	-0,4	0,3	-5.974	1.405	N. a.
Saldo estructural primari	1,6	1,0	1,0	N. a.	N. a.	N. a.

Font: CaixaBank Research, a partir de dades del Projecte de Pressupostos Generals de l'Estat 2022 de Portugal.

addicional en forma de línies de crèdit a les empreses (vegeu l'apartat següent).

En aquest context de millora del saldo pressupostari, el Govern preveu una reducció de la ràtio de deute públic fins al 120,7% del PIB (el 127,4% el 2021), encara 4,1 p. p. per damunt del nivell del 2019.

Quin pla d'acció té el Govern per alleujar l'impacte de la guerra a Ucraïna?

L'Executiu va anunciar un conjunt de mesures per mitigar l'encariment dels costos energètics i dels béns alimentaris per a les famílies i per a les empreses, a les quals cal afegir un paquet de suport a l'agricultura per atenuar els efectes adversos de la sequera, que agreuja encara més les conseqüències de la guerra sobre els preus al consumidor.

Per a les famílies més vulnerables, el Govern anuncia una mesura per atenuar l'augment dels preus dels aliments, que implica la concessió d'un suport de 60 euros al mes per als nuclis familiars que reben prestacions socials mínimes. A aquest ajut, se n'hi ha d'afegir una altra de 10 euros al mes per a l'adquisició de bombones de gas.

Al seu torn, el Govern ha reforçat el suport mensual en l'àmbit de l'AutoVoucher,² pel qual les persones que s'han adherit al programa reben un reemborsament mensual després del proveïment de combustible, que passa dels 5 als 20 euros al mes. Aquest ajut representa l'equiva-

2. Cupó per al descompte en carburants.

lent a un reemborsament de 40 cèntims per litre de combustible, fins a un màxim de 50 litres per mes. No obstant això, aquest programa acaba a l'abril i serà substituït per una altra mesura: la reducció de l'impost sobre els productes petrolers (ISP) equivalent a la reducció de l'IVA del 23% al 13%, una mesura temporal mentre la Comissió Europea no autoritzi la reducció efectiva de l'IVA dels combustibles. Aquesta mesura entra en vigor al maig.

Cal afegir a aquests ajuts la suspensió de l'augment de la taxa de carboni fins al final de l'any i els ajuts per a les empreses, en especial del sector dels transports, on s'inclou el subsidi de 30 cèntims per litre de combustible per a vehicles de passatgers i per al transport de mercaderies, així com un ajut de fins a 30 cèntims per litre en el cas dels vehicles de transport de passatgers associats a les plataformes electròniques (TVDE).

A aquestes mesures s'afegeix el programa de suport a les empreses intensives en l'ús de gas, a les quals l'Estat subvenciona el 30% de la pujada dels costos energètics.

En el cas de l'agricultura, per mitigar també els efectes adversos de la sequera, el Govern va anunciar l'exempció temporal de l'IVA dels fertilitzants i del pinso, la concessió d'ajuts per mitigar els costos addicionals de l'alimentació animal i dels fertilitzants i ajuts per a la instal·lació de panells fotovoltaics.

Així mateix, el Govern va llançar línies de crèdit (de 459 milions d'euros), on s'inclou una línia per als sectors de la ramaderia porcina i de la llet, una línia de crèdit per afron-

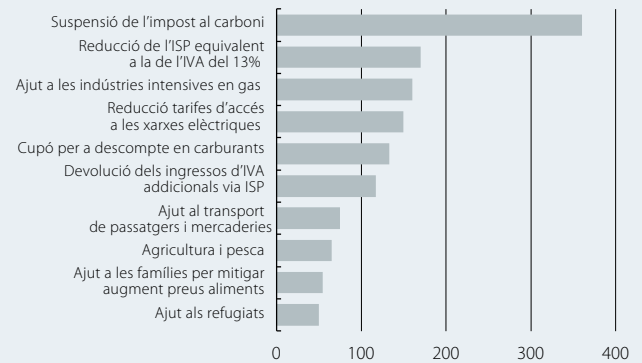
tar els efectes adversos de la sequera i la línia de crèdit Suport a la Producció. Aquesta línia la posa a disposició el Banc de Foment i es destina a les empreses de la indústria transformadora, dels transports i de l'emmagatzematge per a les quals els costos energètics tinguin un pes igual o superior al 20% en els costos de producció, o que s'enfrontin a un augment igual o superior al 20% del cost de les mercaderies consumides, o que presentin una caiguda de la facturació operacional igual o superior al 15% a conseqüència de la reducció de les comandes derivada dels problemes d'obtenció de primeres matèries, de components o de béns intermedis.³

A aquestes mesures s'ha d'afegir també l'ajornament de les obligacions fiscals i de les aportacions socials per als sectors més vulnerables, com el dels transports, que permetrà el pagament dels impostos en diversos terminis.

A conseqüència d'un desequilibri menor a l'esperat el 2021, hem revisat a la baixa la nostra previsió per al dèficit pressupostari el 2022, del 2,9% al 2,1%. Aquesta previsió incorpora l'escenari macroeconòmic de CaixaBank Research, lleugerament més cautelós que el del Govern i que implica una menor recaptació fiscal i contributiva i també uns costos relativament més elevats. No obstant això, els riscos apunten a un possible empitjorament del dèficit, tenint en compte l'accentuada incertesa que generen la dimensió, la durada i l'extensió del conflicte a Ucraïna, que influirà en el comportament dels comptes públics el 2022.

Vânia Patricia Duarte

Portugal: mesures de suport per mitigar els efectes del conflicte Rússia-Ucraïna
 Milions d'euros

Font: CaixaBank Research, a partir de dades de la Proposta dels Pressupostos Generals de l'Estat 2022 de Portugal.

3. Per a més informació, vegeu <https://www.bpfomento.pt/pt/catalogo/linha-de-apoio-a-producao/>